

T.C.

TARIM VE ORMAN BAKANLIđI

BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜğÜ

SEBZE TÜRLERİ ÖN DENEME TEKNİK TALİMATI

Ankara-2023

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

1. BAŞVURU ÖNCESİ	
2. ÖN DENEME BAŞVURU YAPILMASI.....	
3. ÖN DENEME KURULMASI	
3.1. Yeri ve Zamanı	
3.2. Tekerrür sayısı	
3.3. Kullanılacak Örnek (Kontrol) çeşitler.....	
3.4. Kenar Tesiri.....	
3.5. Sulama	
3.6. Yabancı ot mücadelesi.....	
3.7. İlaçlama.....	
3.8. Gübreleme.....	
4. ÖN DENEMELERDE KULLANILACAK BİTKİ SAYISI.....	
5. DİĞER.....	
6. TTSM KONTROLLERİ.....	
7. DENEMENİN SONLANDIRILMASI.....	

SEBZE TÜRLERİNDE ÖN DENEMELER

GİRİŞ

Ön deneme kontrolleri, “Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliği” ne istinaden yapılmaktadır. Bu talimat ön denemelerin kurulmasına ve kontrolüne rehber olmak üzere hazırlanmıştır.

ÖN DENEME AŞAMALARI

1. BAŞVURU ÖNCESİ

Başvuru öncesinde başvuran tarafından, en az bir lokasyonda bir yetiştirme sezonu bu talimatta belirtilen şartlarda ön deneme kurulur. Denemede, aday çeşidin Çeşit Özellik Belgesindeki karakterlerini mukayese etmek amacıyla, aday çeşide uygun, örnek (kontrol) çeşitler kullanılır.

2. ÖN DENEME BAŞVURU YAPILMASI

Başvuru sahibi deneme kurulduktan en geç 30 (otuz) gün içerisinde başvuru dilekçesi ve ekinde yer alan aşağıdaki belgelerle Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğü'ne (TTSM) başvurur aksi takdirde başvuru dosyası sahibine iade edilir.

- Orijinal Çeşit Özellik Belgesi,
- Çeşit Özellik Belgesi'nin yeminli tercüman onaylı Türkçe tercümesi,
- Deneme bilgileri ve planı (krokisi) (Ek-1 deki örneğe uygun),
- TTSM ücretler sayfasında yer alan ön deneme kontrol ücretinin yatırıldığını gösterir dekont. Başvuruda yatırılacak ücret TTSM'nin ilk kontrol ücreti olup birden fazla gözlem alınması gerektiği takdirde her bir kontrol için ayrıca ücret yatırılacaktır.

3. ÖN DENEME KURULMASI

3.1. Yeri ve Zamanı

Başvuru sahibi, aday çeşidin morfolojik ve fizyolojik özelliklerini gösterebileceği en uygun dönemde ve en az bir lokasyonda deneme kurmalıdır.

3.2. Tekerrür sayısı

Denemeler tesadüf blokları desenine göre en az iki tekerrürlü kurulmalıdır.

3.3. Kullanılacak Örnek (Kontrol) Çeşitler

Denemede çeşidi mukayese edebilecek örnek/kontrol çeşitler kullanır. Bu çeşitlerin bulunamaması durumunda, tescilli ve üretimde olan çeşitler kullanılır.

3.4. Kenar Tesiri

Ön denemelerde muhakkak kenar tesiri tesis edilmelidir. Kenar tesirinde aynı çeşitlerin kullanılması önerilir.

3.5. Sulama

İklim ve toprak koşullarına göre sulama yapılır. Deneme süresince ihtiyaç dâhilinde su verilir.

3.6. Yabancı ot mücadelesi

Deneme süresince yabancı ot mücadelesi yapılmalıdır.

3.7. İlaçlama

Gerekli hallerde Bakanlığın talimatlarına uygun şekilde ilaçlama yapılmalıdır.

3.8. Gübreleme

Deneme kurulmadan önce toprak analizinin yapılmasına önem verilmeli, uygun çeşit ve dozda gübre kullanılmalıdır.

4. ÖN DENEMELERDE KULLANILACAK BİTKİ SAYISI

Ön denemelerde kullanılacak minimum bitki sayıları ile sıra arası ve üzeri mesafeler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tür Adı	Denemedeki en az bitki sayısı (adet)	Tekerrür sayısı	Tekerrürdeki en az bitki sayısı (adet)	Sıra arası (cm)	Sıra üzeri (cm)	Parseldeki sıra sayısı	Diğer
Acur	20	2	10	80	60	2	
Alabaş	40	2	20	35	35	2	
Anaç Kabak	20	2	10	10 metre	10 metre	2	
Bal Kabağı	20	2	10	3 metre	2 metre	2	
Bamya	40	2	20	35	35	2	
Biber	20	2	10	70	30	2	
Brokoli	60	2	30	100	100	2 ya da 3	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.
Dereotu	100	2	50	50	10	2	
Domates	20	2	10	130	50	2	
Domates (Anaç)	20	2	10	150	80	2	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.
Endive	60	2	30	35	35	2	
Enginar	40	2	20	130	80	2	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.
Havuç	400	2	200	50	15	2	
Hıyar	20	2	10	80	60	2	
Ispanak	100	2	50	50	10	2	

Karnabahar	60	2	30	100	100	2 ya da 3	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.
Karpuz	20	2	10	200	100	2	
Kavun	20	2	10	200	100	2	
Kestane Kabağı	20	2	10	3 metre	2 metre	2	
Kırmızı Pancar	200	2	100	60	30	2	
Kök Kereviz	60	2	30	80	40	2	
Kudret Narı	40	2	20	80	60	2	
Kuşkonmaz	40	2	20	60	40	2	
Kuzukulağı	60	2	30	50	10	2	
Lahanalar (Beyaz, kırmızı, yaprak, brüksel, çin vs)	40	2	20	100	100	2	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.
Mantar	100*	4	25*	-	-	-	
Marul/salata	60	2	30	35	35	2	
Kök Maydanoz	160	2	80	50	10	2	
Yaprak Maydanoz	60	2	80	50	10	2	
Nane	20	2	10	50	10	2	
Patlıcan	20	2	10	130	50	2	
Patlıcan (Anaç)	20	2	10	150	100	2	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.
Pazı	60	2	30	50	30	2	
Pırasa	200	2	100	50	15	2	
Rezene	60	2	30	35	35	2	Büyük hacimli çeşitlerde sıra arası ve üzeri mesafeler artırılmalıdır.

Roka	60	2	30	50	10	2	
Sakız Kabak	20	2	10	80	80	2	
Sap Kereviz	60	2	30	80	40	2	
Sarımsak	200	2	100	50	15	2	
Semizotu (Vejetatif çoğaltılan)	15	2	20	50	10	2	
Semizotu (tohumdan çoğaltılan)	40	2	20	50	10	2	
Soğan	200	2	100	20	20	4	
Şalgam	60	2	30	50	20	2	
Şeker-Cin mısır	100	2	50	70	15	2	
Şikori	100	2	50	35	35	2	
Taze bakla	160	2	80	70	25	2	
Taze bezelye	100	2	50	70	25	2	
Taze börülce	100	2	50	70	25	2	
Taze fasulye	Sırık için: 100 Bodur için: 150	2	Sırık için: 50 Bodur için: 75	70	25	Sırık için: 2 Bodur için: 4	
Tere	100	2	50	50	10	2	
Turp	200	2	100	50	15	2	
Yabani roka	60	2	30	50	10	2	

*: (Mantar türü için belirtilenler gövde sayısıdır.)

Not: Bu listede yer almayan türler için TTSM’de görev yapan ilgili personellerden bilgi alınarak denemeler kurulacaktır.

5. DİĞER

Denemelerde aşısız bitkiler kullanılmalıdır.

Denemelerde parsel başlarında aday çeşide ve örnek (kontrol) çeşit/lere ait tabelalar yer almalıdır.

Kurulan denemenin, sonlandırılacağı zamana kadar, gözlem alınmasına engel olacak kadar zarar görmesi halinde, başvuru sahibi durumu TTSM’ye yazılı olarak bildirir.

TTSM personelinin gözlem alabilmesi için arazide uygun şartlar temin edilmelidir.

Bu talimatta belirtilen şartlara uygun denemeler kurulduğu ve aday çeşidin başvuru dosyasındaki çeşit özellik belgesi ile uyuşması durumunda TTSM tarafından resmi yazı ekinde olumlu ön deneme kontrol raporu (Ek-2) düzenlenir ve başvuru sahibine gönderilir. Aksi halde, yani bu talimatta belirtilen şartlar yerine getirilmediği veya aday çeşidin başvuru dosyasındaki çeşit özellik belgesi ile uyuşmaması durumunda TTSM tarafından resmi yazı ekinde olumsuz rapor düzenlenerek gönderilir.

6. TTSM KONTROLLERİ

Bu talimatın birinci ve ikinci maddeleri tamamlandıktan sonra TTSM yıllık programı dâhilinde denemeleri kontrol ederek teknik rapor düzenler.

7. DENEMENİN SONLANDIRILMASI

Türlerin özelliklerine göre, fide döneminden başlayıp meyve ve tohum gözlemleri alınabilecektir. Bu sebeple TTSM ile görüşülmeden denemeler sonlandırılmamalıdır.

Ek-1

DENEME BİLGİLERİ VE PLANI (KROKİSİ)

Tür Adı:

Aday Çeşidin Adı:

Deneme Yeri:

Denemenin Ekim/Dikim Tarihi:

Örnek (Kontrol) Çeşit/ler:

Deneme Sorumlusunun Adı, Soy Adı:

Deneme Sorumlusunun İletişim Numarası:

Yaklaşık Gözlem Tarihleri:

DENEMENİN PLANI (KROKİSİ)

(Not: Bu alanda denemenin kurulduğu bölgenin krokisi ile denemede kullanılan çeşitlerin ve kenar tesirlerinin çizimi anlaşılır biçimde yer almalıdır.)

Ek-2

**TOHURLUK TESCİL ve SERTİFİKASYON MERKEZ MÜDÜRLÜĞÜ
STANDART TOHUM KAYDI (STK)
ÖN DENEME KONTROL RAPORU**

Kontrol Tarihi	:	
Firma Adı	:	
Bitki Tür Adı	:	
Aday Çeşit(ler)	:	
Deneme Yeri	:	
Denemenin Kurulduğu Tarih	:	
Tekerrür Sayısı	:	
Örnek/Kontrol Çeşit(ler)	:	
Ekim/Dikim Şekli	:	
Parseldeki Bitki Sayısı	:	
Kenar Tesiri	:	
Yan Parseldeki Bitkiler	:	
Değerlendirme ve Açıklamalar	:	
Denemeyi Kontrol Eden Teknik Personel; Adı, Soyadı ve İmzası	:	